

LUCHTPOST

DE MELBOURNE-RACE

In 1934 vierden de Australische staat Victoria en haar hoofdstad Melbourne het honderdjarig bestaan. Tijdens dit jubileum wilde men iets bijzonders doen. Sir Mac Pherson Robertson, een Australische miljonair schonk een groot bedrag om een luchtrace te organiseren Londen - Melbourne. De gedachte, die bij Mac Robertson voorop stond, was om te zien, wie - bij een maximum aan veiligheid - de snelste verbinding tot stand kon brengen tussen Engeland en Australië.

Propaganda - folder.

De "Uiver" en haar bemanning v.l.n.r. v.Brugge, Moll, Parmentier en Prins.

- DEELNEMERS

De race bestond uit een snelheids- en een handicappedwedstrijd. Het bekend worden van de te houden internationale wedstrijd is met enorm enthousiasme in de gehele wereld ontvangen. Vliegen op Melbourne was eigenlijk datgene waar de KLM en de KNILM zich reeds op bezonnen. De ervaring van de KLM op de Indiëlijn was van groot belang. Deze vlucht zou er slechts een verlengstuk van zijn. Plesman besloot tot deelname met een geheel nieuw metalen verkeersvliegtuig van Douglas, de DC 2, die de Nederlandse registratietekens PH-AJU kreeg en naar de laatste letter "Uiver" werd gedoopt. De KLM koos als bemanning K.D.Parmentier, gezagvoerder, J.J.Moll, tweede bestuurder, C.v.Brugge, radio-telegrafist en B.Prins, werktuigkundige. Er gingen drie passagiers mee, de Duitse journaliste en aviatrice Thea Rasche en de Hollandse bankiers Gillissen en Domenie. Vervoerd werden 256.000 brieven.

Naast de "Uiver" werd nog een ander Nederlands vliegtuig ingeschreven de bekende "Postjager" - "Panderjager", die in 1933 zo onfortuinlijk had deelgenomen aan de postvlucht naar Batavia tegen de "Pelikaan". Het vliegtuig, dat veel belangstelling trok, zou gevlogen worden door G.J.Geysendorffer van de KLM en D.L.Asjes als bestuurder en P.Pronk als telegrafist.

De bemanning van de "Panderjager" voor het toestel.

- WEDSTRIJD

Het een imponerende regelmaat en zekerheid vloog de "Uiver", de eerste DC 2 in Europa, naar Melbourne. Het deed volgens het Franse blad Le Matin, met zijn Nederlandse bemanning heel de wereld verbaasd staan over de reeds bereikte graad van volmaaktheid der vliegkunst.

De "Panderjager" had weer pech. Bij de daling in Alahabad weigerde het landingsgestel, het wilde niet omlaag komen en voor de ogen van een angstige menigte zette Geysendorffer het vliegtuig op één wiel neer.

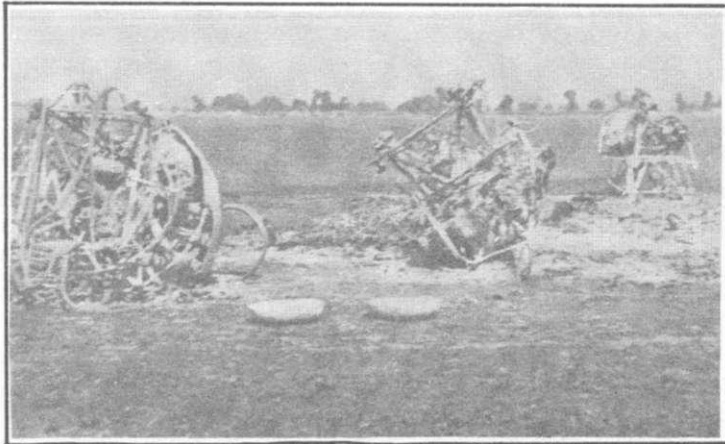
Een van de vete met de "Uiver" naar Melbourne vervoerde brieven.

Bij het vertrek van de "Pechjager", zoals het vliegtuig door grappenmakers werd genoemd, manoeuvreerde een tractorbestuurder over het veld en het startende toestel stootte tegen die machine. Even steeg het vliegtuig, doch dan sloegen naar alle kanten de vlammen er uit, de "Postjager" brandde als een fakkel. Geysendorffer wist de machine op de grond te zetten en de drie inzittenden konden het hals over kop verlaten. Asjes wist zelfs nog de verbijsterde bestuurder van de tractor te slepen.

In Nederland deed in die dagen het volgende rijmpje de ronde:

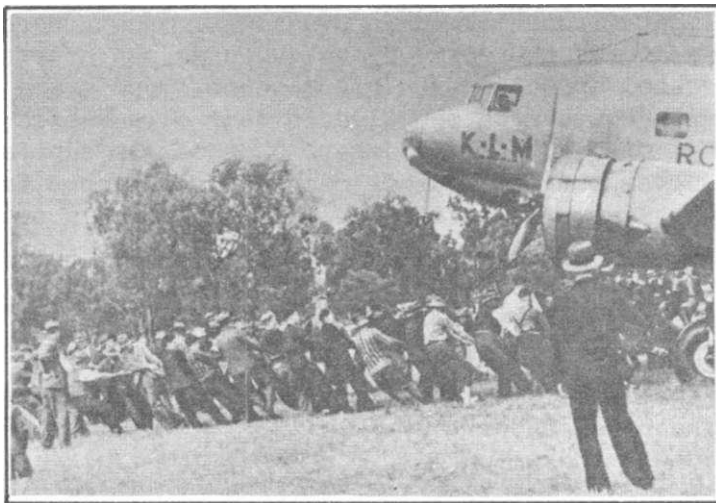
"Koop je meubelen bij Pander, maar ga voor je vliegtuig naar een ander".

De "Uiver" had inmiddels een pracht plaats in de handicaprace. Oe overwinning kon Parmentier en Moll vrijwel niet meer ontgaan. Op een uur afstand van het einddoel raakte het toestel in een geweldige

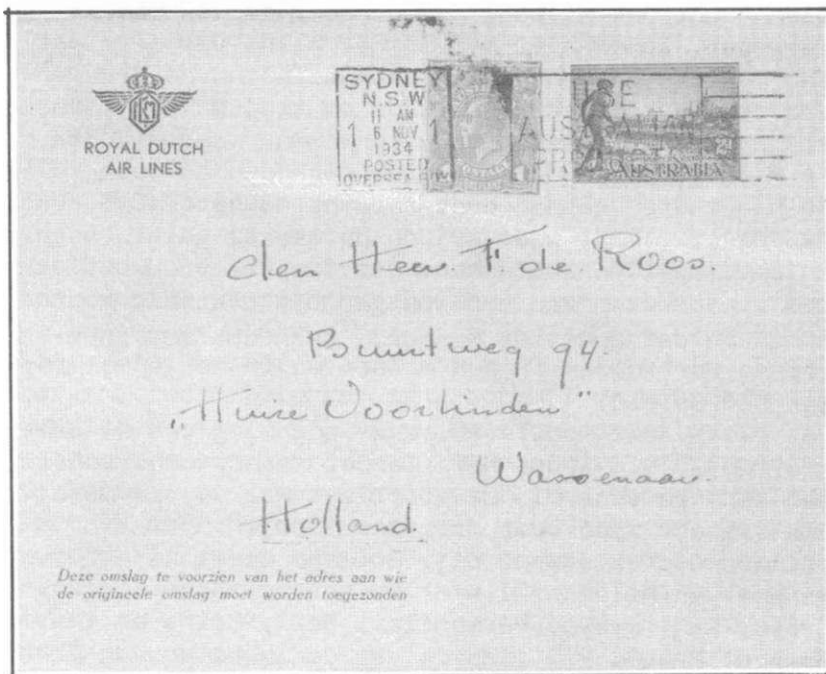
Wat er van de eens zo fraaie "Panderjager" overbleef: as en drie verwrongen motoren.

onweersstorm, zodat men moest besluiten tot een noodlanding te Albury. Er was daar geen vliegveld, alleen een renbaan. Plotseling zag de Uiver-bemanning de stadsverlichting van Albury uitgaan, slechts één rij lichten bleef branden. Dit was de aanwijzing van de autoriteiten te Albury om op het veld daar te landen.

Er was heel wat mankracht nodig om de "Uiver" na zijn noodlanding uit de drassigheid te trekken.

Parmentier gooide twee fakkels uit en wist onder zeer ongunstige weersomstandigheden te landen op een terrein dat daarvoor volkomen ongeschikt was. Een Australische luchtvaartdeskundige heeft later verklaard dat hij met het kleinste sportvliegtuigje niet had durven proberen, wat de Nederlandse piloten met hun grote vliegtuig volbrachten. De renbaan van Albury bleek een modderpoel, waarin het vliegtuig tot over de as in wegzakte. Met de spontane hulp van Albury's bevolking, gelukte het Parmentier om weer op te stijgen en zelfs nog als tweede in de snelheidsrace, maar als eerste in de handicaprace, te eindigen.

Deze enveloppe is meegezonden naar Melbourne, met de bedoeling die als retourpost met de "Uiver" terug te zenden. Daar de "Uiver" geen post van Australië naar Nederland heeft vervoerd, heeft terugzending per zeepost plaatsgevonden.

- HULDE

Het enthousiasme over de prestatie van onze Nederlandse vliegers kunnen we niet beter beschrijven, dan door het slot over te nemen van een artikel van de bekende radioreporter Han Hollander in een boekje genaamd: Het "Uiver" Album, dat door hem werd geschreven in samenwerking met de bekende vliegenierschrijver A.Viruly.

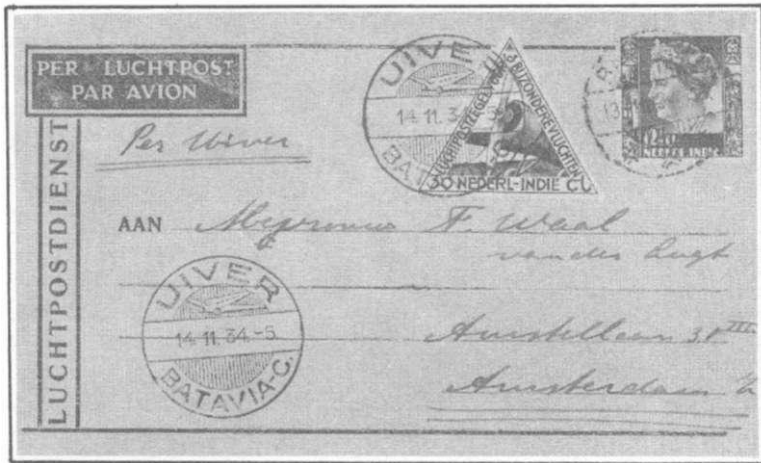
"Uniek in de geschiedenis zal blijven de geestdrift, die losbarstte over de weergalozе prestatie van onze jongens, die Mildenhall-Batavia gevlogen hadden in 52 uren en die met een verkeersvliegtuig, zo uit de gewone dienst genomen, in een monstrueuze handicaprace, de grootste, welke de internationale luchtvaarthistorie ooit gekend had, zegevierden. Dien nacht van dinsdag op woensdag zal ik nimmer vergeten. Zeker niet hoe in het holst van de nacht een menigte van honderden enthousiasten de vrouwen van de vier vliegers huldigde en toejuichte, toen zij aan het dagbladbureau aankwamen, waar zij ook 's middags op de hoogte waren gehouden en toen zulke bange uren hadden doorgebracht na het S.O.S. van de "Uiver", maar waar zij nu de eerste gelukwensen in ontvangst konden nemen. Die dappere vrouwen, die steeds weer van hun echtgenoten afscheid moeten nemen en dat doen met weemoed, doch ook met onbegrensdvertrouwen in hun mannen en in het onvolprezen KLM beleid.

"Dat alles, dit medeleven, deze spanning tot de laatste minuut bij ieder Nederlander zonder onderscheid, dat tekende voor mij de sportieve waarde van deze historische race over drie werelddelen.

"Holland was er steeds bij. Holland heeft zijn "Uiver" mannen van Mildenhall naar Melbourne zien vliegen.

"Bravo, KLM: Bravo, Parmentier, Moll, Prins en van Brugge! Bravo, gij ridders van de lucht en van Oranje - Nassau, die een sportprestatie hebt verricht van historische betekenis, al ware het slechts, omdat die prestatie tevens heeft geleid tot een schitterende manifestatie van de eenheid van ons volk:

"Zo'n "Uiver" toch....."

14 november 1934. De terugvlucht van de "Uiver", die alleen Ned. Indische post vervoerde.

- RAMPVLUCHT

Na de glorieuze terugkeer en de plechtige huldiging van de vliegers werd de nu beroemd geworden "Uiver" bestemd voor het uitvoeren van een snelle Kerstvlucht naar Indië, waarvan het toestel nimmer terugkeerde. De bemanning bestond bij deze bijzondere Kerstvlucht uit: gezagvoerder Beekman, tweede vlieger van Steenberg, radio-telegrafist Zadelhoff en boordwerktuigkundige Waalewijn. Behalve deze bemanning waren 3 passagiers aan boord. Landingen werden uitgevoerd te Marseille, Rome, Athene en Cairo, vanwaar het vertrok naar Bagdad, waar het niet aankwam. De R.A.F. werd de volgende morgen verzocht te gaan zoeken. Eerst de volgende dag werd de "Uiver" als wrak door een R.A.F. vliegtuig 16 km ten zuiden van Rutbah Wells gevonden.

Als het weer het toelaat weten pantserwagens uit Rutbah Wells de plaats van de ramp te bereiken. De Douglas blijkt volslagen vernield en uitgebrand, alleen het staartstuk is nog enigermate te herkennen.

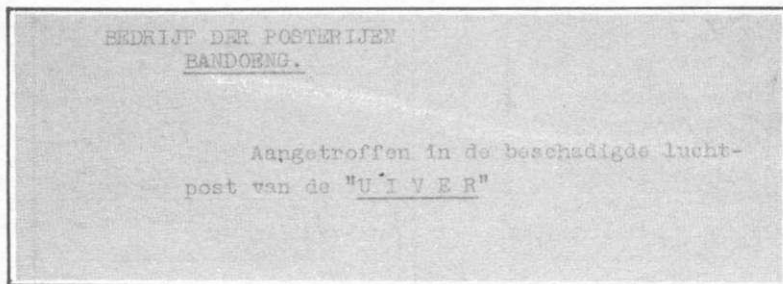

De laatste foto van de "Uiver" terwijl deze op 19 december 1934 gereedstaat voor de Kerstvlucht, waarvan het toestel niet zou terugkeren.

Een door de "Uiver" vervoerde brief, die de ramp overleefde.

Rond het wrak lopen Bedoeïenen, ze verzamelen de brieven, die uit de postzakken geslingerd zijn. Van de 350 kg post kan in totaal 208,5 kg gered worden.

Een beschadigd stuk, uitgereikt via Bandoeng met strookje met PTT mededeling.

Het stond vrijwel direct vast, dat de filatelisten voor deze stukken belangstelling zouden hebben. Een Amerikaan P.W.Ireland, die op het moment van het ongeluk in Ruthbah Wells was, steekt een aantal van de verzamelde stukken bij zich en probeert ze enkele maanden later in Londen te verkopen. Toen hij daarmee tegen de lamp liep en gearresteerd werd had hij nog 36 enveloppen in zijn bezit. In het geheel moet hij ongeveer 100 stukken ontvreemd hebben.

A.Bosman

H.J.de Jager.